

Maag Darm Leverziekten (MDL)

Methotrexaat

Bij de ziekte van Crohn

Inleiding

Uw maag-darm-leverarts heeft u methotrexaat voorgeschreven. Dit is een geneesmiddel dat het immuunsysteem beïnvloedt. Het immuunsysteem is het systeem van het lichaam dat de mens beschermt tegen lichaamsvreemde stoffen en ziekten. Door het gebruik van methotrexaat wordt de zogenoemde 'overactieve afweer', die bij de ziekte van Crohn een rol speelt, onderdrukt. Dit remt de activiteit van de chronische darmontsteking. Wanneer blijkt dat u goed op het middel reageert, kan methotrexaat vele jaren gebruikt worden.

In deze folder staat algemene informatie over methotrexaat, dat in de rest van de folder MTX wordt genoemd. Leest u deze folder goed door. Het is verder belangrijk dat u ook de bijsluiter van de apotheek goed doorleest.

Effect

Het effect van MTX is niet direct merkbaar. Het kan drie tot acht weken duren voordat u verbetering merkt.

Het gebruik van MTX

MTX wordt toegediend door middel van een subcutane injectie. Dit betekent dat de injectievloeistof onder in de huid in de ruimte tussen huid en spieren wordt geïnjecteerd. U gebruikt MTX één keer per week op een vaste dag, bij voorkeur na de avondmaaltijd. Dit vermindert de kans op bijwerkingen.

Bijwerkingen

Zoals bij elk geneesmiddel kunnen ook bij het gebruik van MTX bijwerkingen optreden.

Regelmatig voorkomende bijwerkingen

- misselijkheid, diarree, maag- en darmklachten
- lusteloosheid, vermoeidheid

Soms voorkomende bijwerkingen

- zweertjes in de mond
- meer vatbaarheid voor infecties
- daling van de hoeveelheid rode bloedcellen in het bloed, waardoor bloedarmoede kan ontstaan

- daling van de hoeveelheid witte bloedcellen in het bloed, waardoor een verhoogd risico op infecties kan ontstaan
- schade aan de lever of de nieren (bij langdurig gebruik)

Zeer zelden voorkomende bijwerkingen

- haaruitval, meestal mild en niet blijvend (herstelt vanzelf zodra de behandeling wordt gestopt)
- oogklachten, meestal ontsteking van het oogslimvlies
- zweren in de maag of darm
- menstruatiestoornissen

Mocht u last krijgen van kortademigheid, hoesten, keelpijn, koorts of koude rillingen, een gele huid, snel blauwe plekken en/of bloedneuzen, neemt u dan zo snel mogelijk contact op met uw MDL-arts.

Controles

Voor een veilig verloop van de behandeling is het noodzakelijk dat u zich houdt aan de poliklinische afspraken die met u worden gemaakt. Ook is het noodzakelijk om regelmatig bloedonderzoek te laten doen. Deze controles zijn nodig om het effect van de behandeling met MTX te kunnen volgen, en om eventuele bijwerkingen vroegtijdig op te sporen.

Voorkom bijwerkingen

MTX en alcohol

Wees voorzichtig met alcohol, want alcohol verhoogt de kans op leverafwijkingen bij gelijktijdig gebruik met MTX.

MTX in combinatie met andere medicijnen

- Pijnstillers

Het gebruik van sommige pijnstillers (de zogenoemde NSAID's, zoals ibuprofen, naproxen en diclofenac) kunnen de werking van MTX in het lichaam verhogen. Hierdoor neemt de kans op bijwerkingen toe. Mocht u pijnstillers nodig hebben, gebruik dan alleen paracetamol. Indien dit niet voldoende is, raadpleeg dan uw arts.

- Antibiotica

Als u antibiotica krijgt voorgeschreven, meldt dan altijd dat u MTX gebruikt. Bepaalde antibiotica (bijvoorbeeld bactrimel en trimethoprim) kunnen de werking van MTX in het lichaam verhogen. Vaak zijn er goede alternatieven voorhanden die wel gecombineerd kunnen worden met MTX.

- Ontstekingsremmers

MTX kan over het algemeen goed gecombineerd worden met de ontstekingsremmers die bij de ziekte van Crohn gebruikelijk zijn.

MTX en zon

Er kan een iets verhoogde gevoeligheid zijn voor zonlicht. Ga niet onbeschermd zonnebaden en gebruik bij fel zonlicht altijd een zonnebrandcrème met een beschermingsfactor van 30 of hoger.

Kinderwens en borstvoeding

Als u een kindwens heeft of borstvoeding geeft of wil gaan geven, overleg dan altijd eerst met uw arts.

Kinderwens

MTX is schadelijk voor het ongeboren kind en mag niet worden gebruikt tijdens de zwangerschap. Dit geldt ook voor mannen met een vaderschapswens. MTX is namelijk schadelijk voor de zaadcellen. Zowel mannen als vrouwen moeten daarom goede anticonceptiemethoden toepassen tijdens gebruik van MTX. Zowel voor mannen als voor vrouwen geldt dat de MTX eerst drie maanden gestopt moet zijn voor een zwangerschap.

Borstvoeding

Gebruik geen MTX als u borstvoeding geeft, of stop de borstvoeding. Wilt u borstvoeding geven, overleg dan met uw arts. Mogelijk kan de arts u tijdelijk een ander middel voorschrijven, dat u wel veilig kunt gebruiken.

Reizen

Bij reizen dienen de MTX-injecties vervoerd te worden bij een temperatuur tussen de 15°C en 25°C. Als u met een vliegtuig reist, neem dan de spuiten mee in de handbagage. De temperatuur in het bagageruim is vaak erg laag waardoor er de kans op bevriezing ontstaat. Zorg voor een geldig medicijnpaspoort, verkrijgbaar bij uw apotheek.

Vaccinaties

Vaccinaties zijn minder effectief als u MTX gebruikt. Ook als u bent ingeënt voordat u met MTX begint, bent u mogelijk minder goed beschermd. Hou hier altijd rekening mee.

Vaccinaties met een vaccin dat bestaat uit verzwakte levende virussen of bacteriën, worden ontraden bij gebruik van MTX. Denk hierbij onder meer aan een gele koorts vaccinatie, een tuberculose vaccinatie (BCG), een vaccinatie tegen bof, mazelen, rodehond (BMR) of een tyfusvaccinatie. Als zo'n vaccinatie toch nodig is, raadpleeg dan eerst uw arts.

De griepvaccinatie is overigens wel mogelijk.

Aanvullende informatie

Behalve bij inflammatoire darmziekten, wordt MTX ook voorgeschreven bij bepaalde vormen van kanker, in hoge doseringen. Omdat gebleken is dat MTX de activiteit van ontstekingscellen remt, wordt het middel ook toegepast bij de ziekte van Crohn. Omdat bij u de dosering veel lager is (dan bij de behandeling van kanker) zijn de bijwerkingen en de kans op bijwerkingen aanzienlijk minder. Dit is belangrijk om te weten, daar het mogelijk is dat de bijsluiter die u van uw apotheek krijgt, gericht is op mensen met kanker.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen stel deze dan gerust aan uw behandelend arts, de IBD-verpleegkundige of neem contact op met:

Locatie Venlo

Polikliniek MDL

routennummer 43

☎ (077) 320 55 55

Locatie Venray

Polikliniek MDL

routennummer 92 (laag 5)

☎ (0478) 52 22 22

IBD-verpleegkundige

routennummer 43

☎ (077) 320 55 55

✉ IBDverpleegkundigen@viecuri.nl

VieCuri Medisch Centrum

Locatie Venlo

Tegelseweg 210

5912 BL Venlo

☎ (077) 320 55 55

Locatie Venray

Merseloseweg 130

5801 CE Venray

☎ (0478) 52 22 22

internet: www.viecuri.nl